

INOVĀCIJAS PEDAGOĢISKAJĀ DARBĪBĀ LATVIJAS SKOLĀS

Innovations in Pedagogical Activities in Schools of Latvia

Airisa Šteinberga

Rīgas Tehniskā universitāte, Latvija

Abstract. *The topicality of the article is determined by the contradiction between the unequal speed of technology development and rigidity and conservatism of education system, which directly affects the pedagogical process and result, and which lags behind the development of society and technology. The consequences of this contradiction is the ever-increasing bureaucracy of the education system and the deterioration of the learning outcomes. In order to eliminate this contradiction, technological innovation is not enough. To reduce this contradiction, changes in the development of human mind, pedagogical activity and society as a whole, are necessary. The article analyses innovations in pedagogical activities – teachers' mutual learning, model of pedagogical cooperation, study system at E. Blumss' School and its organisation, concept of schools established by parent society and its implementation and introduction of these innovations in schools. For examples of implementation of pedagogical innovations are described, using the case study method to discover the efficiency of pedagogical innovations.*

Keywords: *innovations in pedagogical activities, pedagogical cooperation, cognition, product of cognition.*

Ievads

Introduction

Latvijas izglītības sistēmai un tās saturam ir jāmainās – tas tiek pieņemts kā aksioma un parādās izglītības reformu pamatojumā. Inovācijas izglītībā parasti tiek saistītas ar informācijas tehnoloģiju lietojumu, bet maz runā par pedagoģiskā procesa inovācijām, kas prasa izrādīt attieksmi pret skolēnu kā sadarbības partneri, mainīt izpratni par to, ka “skola gatavo dzīvei” uz izpratni, ka “skola ir dzīve”, kas ietver arī iespēju attīstīt lietpratībā balstīto mācīšanos, nepieciešamību attīstīt audzinošās mācības un citas pedagoģiskās darbības inovācijas. Inovācijas ir ne tikai jaunā ieviešana praksē, bet arī iespēja uzlabot un mērīt pedagoģiskās darbības un rezultāta kvalitāti. Izglītības kvalitāti Latvijā parasti mēra ar kvantitatīviem rādītājiem: izglītības pakāpju pieejamība, saņemto izglītības dokumentu skaits noteiktā pakāpē, skolēnu dalība olimpiādēs un kopējais apbalvojumu skaits, absolventu skaits, kuri kļūst par reflektantiem, centralizēto

eksāmenu rezultātu apkopojums un skolas efektivitāte procentpunktos, kas pēc būtības ir par skolēnu saņemta un iztērēta valsts nauda.

Tomēr izglītības kvalitātes saturu nosaka pedagoģiskie rādītāji: mācīšanās un mācīšanas produktivitāte, kuru var mērīt, kā skolēnu vērtējuma un pašvērtējuma tuvināšanos, kā sadarbības efektivitātes paaugstināšanās: dzīvā trīsstūra attīstība “skolotājs – skolēns – vecāki” kā līdztiesīgi sadarbības partneri, kā subjektīvās apmierinātības esamība par mācību procesu un rezultātu, un arī kā interesi par savu darbību, ieguldījumu un ieguvumu mācību procesā, patstāvības un atbildības attīstība socializācijas procesā. Tas nodrošina ne tikai iespēju mērīt pedagoģiskās darbības kvalitātes kritērijus un to rādītājus, bet arī skolēnu un skolotāju apzināšanās līmeņa paaugstināšanos un socializācijas līmeni, kas ir skolas pamatuzdevums – palīdzēt iemācīties dzīvot sabiedrībā.

Raksta mērķis ir atklāt mūsdienīgu pedagoģiskās darbības inovāciju esamību Latvijā un tālākās to attīstības iespējas. Mērķis sasniegts, analizējot pedagoģisko inovāciju jēdzienu un tā dažādo izpratni literatūrā, kā arī analizētas reālas pedagoģiskās darbības inovācijas Latvijas skolās, izmantojot situāciju analīzes metodi.

Inovāciju izpratne mūsdienīgu pedagoģijā *Understanding Innovation in Contemporary Pedagogy*

Kā savā pētījumā raksta B. Brigmane, inovāciju teoriju pirmsākumi meklējami 19. gs. pirmajā pusē, bet Latvijā ar inovatīvas darbības izpēti sāk nodarboties 20. un 21. gs. mijā. Visplašākajā nozīmē inovācijas tiek uzskatītas kā jaunu vērtību piedāvājums patērētājam. “Inovatīvā sistēma, kuras galvenais pievienotās vērtības avots ir inovācijas, tiek saukta par zināšanu ekonomiku. Inovācijas pašas no sevis netop un realizējas ne valsts, ne uzņēmuma līmenī. Inovāciju politika nevar tikt īstenota atrauti no izglītības, zinātnes, uzņēmējdarbības” (Brigmane, 2012: 56)

Inovatīvs mācību process ir vērsts uz spēju attīstīšanu, kā rezultātā notiek kompetenču attīstība, kas maina cilvēka pašpieredzi. Mainoties pašpieredzei, mainās cilvēka vērtības un arī paša cilvēka vērtība sabiedrībā. Vērtību maiņu mācībās atspoguļo tradicionālo un inovatīvo vērtību salīdzinājums. Piemēram, tradicionālā vērtība “augsta darba samaksa” transformējas par inovatīvu vērtību “augsts dzīves līmenis”, “vispāratzīts panākumu līmenis” uz “panākumu individuāls vērtējums”, “tradicionālās lomas” uz “robežu nojaukšana lomu ierobežojumiem”, “ticība ražošanas prioritātei” uz “ticība cilvēkpotenciālam”, vērtība “dzīvot, lai strādātu” uz “strādāt, lai dzīvotu”, “ražošanas paplašināšana” uz “pakalpojumu sfēras paplašināšanās” un visbūtiskāk, “tehniskie jaunievedumi” kā vērtība uz “tehnoloģiskās inovācijas” (Brigmane, 2012).

Pedagoģijā inovācijas tiek analizētas kā praksē ieviesti, jauni produkti. Piemēram, Latvijas izglītības sistēmā jau kopš valsts neatkarības laika tiek runāts par sadarbību, ko realizē dzīvē trīsstūra robežās “skolotājs – skolēns – vecāki”, Latvijā ir izstrādāts ne tikai teorētiskais sadarbības modelis (Špona & Čamane, 2009), bet tas jau ir apbēts pedagoģiskajā praksē – tātad, sadarbību var uzskatīt par inovatīvu produktu.

I. Tiļļa analizē inovatīvus pedagoģiskos līdzekļus – mācību saturu, programmas, metodes, paņēmienu, kas iegūst sociokulturālās mācīšanās saturu un ir izmantojams kā teorētisks pamats skolu praksē (Tiļļa, 2005).

Inovāciju ieviešana nav pašmērķis un to nepieciešamību nosaka izglītības mērķis. G. Rots (Roth) uzskata, ka izšķir četru veidu izglītības mērķu grupas: vispārējā izglītība, kas dod priekšstatu par vispārējām, zinātnes atziņās balstītām zināšanām un to nosacīti varētu nosaukt par akadēmisko mērķi, tad ir praktiskā jeb profesionāli orientētā izglītība, kas palīdz izvēlēties profesiju, tad ir pilsoniskā izglītība, ko nosaka valsts iekārta un ideoloģija, un, visbeidzot, personības attīstības veicināšana (Roth, 2011). Inovācijas personības attīstības mērķa sasniegšanai ir visgrūtāk ieviešamas, jo tas prasa domāšanas stereotipu un jau gandrīz arhetipisku priekšstatu par izglītības mērķi, pedagoģisko darbību un mācīšanos maiņu. Pēc Ā. Karpovas un I. Plotnieka definīcijas personība ir cilvēks, kas ir stājies noteiktas sociālās attiecībās, apzinās šīs attiecības un kā aktīvas darbības subjekts spēj pārveidot pasauli un atbildēt par šīs pārveidošanas rezultātiem (Karpova, 1999). Šī definīcija attiecas jau uz attīstītu personību, bet tajā skaidri izdalāmas personības pamatpažīmes: personība ir sabiedrības daļa, ir apveltīts ar spēju sevi apzināties, spēj pārveidot pasauli vai, citiem vārdiem ar iniciatīvu, patstāvīgs un ar prasmi izvēlēties apveltīts cilvēks un, visbeidzot, ar prasmi atbildēt par savas darbības sekām.

Tieši tās inovācijas, kas skar personības attīstību, ir gan visgrūtāk ieviešamas, gan mērāmas, tomēr tieši tās dod vislielāko t.s. pievienoto vērtību izglītības procesam.

Inovācijas un izglītības satura maiņa ***Innovation and Change of Educational Content***

No 2016. gada 17. oktobra līdz 2021. gada 16. oktobrim Latvijas Valsts Izglītības satura centrs realizē projektu Nr. 8.3.1.1./16/I/002 “Kompetenču pieeja mācību saturā”. Projekta mērķis ir nodrošināt vispārējās izglītības satura izstrādi, apbāciju un ieviešanu pirmsskolas izglītības, pamatizglītības un vidējās izglītības pakāpē, lai nostiprinātu tādu pieeju mācīšanai, kuras rezultātā skolēni attīstītu dzīvei 21. gadsimtā svarīgas kompetences. Varētu teikt, ka Latvijas izglītības sistēmai tas jau sen bija nepieciešams – jauna, inovatīva pieeja mācībām. Analizējot projekta saturu jākonstatē, ka inovāciju šajā projektā ir maz.

Projektā kompetence tiek definēta kā indivīda spēja kompleksi lietot zināšanas, prasmes un paust attieksmes, risinot problēmas mainīgās reālās dzīves situācijās. Jaunā mācīšanās pieeja šī projekta ietvaros tiek traktēta kā skolēna mācīšanās, mijiedarbojoties ar mācību saturu, kas notiek iedziļinoties un to nodrošina skola kā mācīšanās organizācija. Šādi traktēta pieeja nekādi nav inovatīva, jo skolēni mācās kopš radušās skolas, mijiedarbība ar mācību saturu projektā nav aprakstīta, jo tas pats par sevi ir individuālpсихолоģisks un sociokulturāls process, bet satura traktējums drīzāk ir dažādu jēdzienu kompilācija. Mācīties iedziļinoties – “skaidrs sasniedzamais rezultāts skolēnam, jēgpilni, daudzveidīgi, kontekstuāli uzdevumi, attīstoša atgriezeniskā saite un atbalsts, skolēni domā par savu mācīšanos” (Projekts Nr. 8.3.1.1./16/I/002 “Kompetenču pieeja mācību saturā”, 2016), kas pēc dotā apraksta vismaz daļēji atbilst sadarbības pazīmēm. Skola kā mācīšanās organizācija ir pētīta un analizēta jau kopš 20. gs. deviņdesmitajiem gadiem, arī Latvijā šie pētījumi jau vairs nav jaunums (Kokare, 2011). Var, protams, norādīt uz to, ka teorijas aprobācija un nonākšana līdz reālai inovācijai prasa laiku, tomēr šī raksta autore uzskata, ka minētās inovācijas jau notiek un projekta autoriem nav jāizdomā ne teorijas, ne labās prakses piemēri – tie Latvijā jau eksistē. Tādējādi nav identificējama projekta pedagoģiskā psiholoģiskā bāze – teorijas un teorētiskās pieejas, uz kurām balstītos piedāvātais saturs un pieeja. Visbeidzot, pagaidām projekta saturā tā arī nav nosauktas konkrētas kompetences, kuras tad skolēni iegūst katrā izglītības pakāpē, kaut gan jau šogad projekta rezultāti ir ieviešami Latvijas skolās.

Situāciju analīze *Case Study*

1. situācija: sadarbība kā inovācija. Kopš 2015. gada pēc Ventspils pašvaldības iniciatīvas pilsētas Izglītības pārvalde uzsāka projektu skolotāju - konsultantu sagatavošanā. Tā mērķis ir pakāpeniski ieviest pilsētas un novada skolās sadarbības modeli, kurā notiek skolotāja un skolēnu mācību mērķu tuvināšanās, mācību līdzekļu saskaņošana, pats sadarbības process, kura laikā bagātinās abu sadarbības pušu pašpiederze un, visbeidzot, notiek procesa un rezultāta novērtēšanas un pašvērtēšanas tuvināšanās un refleksija par procesu kā tilts uz nākamo sadarbības procesa posmu.

Konsultanti tiek sagatavoti centralizēti, un tādi šobrīd ir pieci, kuri ir Izglītības pārvaldes rīcībā. Skolas pēc skolotāja, administrācijas un, iespējams, arī pēc vecāku iniciatīvas, lūdz konsultanta palīdzību konkrētas pedagoģiskas problēmas risināšanā. Konsultanta darbības laikā tiek vērotas stundas, fiksētas sadarbības procesa komponentes, identificētas problēmas un, skolotājs kopā ar konsultantu, rod risinājumus. Skolas administrācija var būt konsultantu darbības pasūtītājs, bet par konsultācijas saturu un rezultātu atbild konsultants un skolotājs,

kā arī konsultāciju saturs ir konfidenciāls – administrācija saņem atskaiti par veikto darbu un sasniegto rezultātu. Konsultantu dienesta darbības pieredze rāda, ka konsultanta palīdzības rezultāts ir sasniedzams vidēji trijos mēnešos. Papildus ieguvums skolai ir, ka konsultants var kļūt par skolotāju mācīšanās grupu iniciatoru. Mācīšanās grupas izveides principi var būt dažādi: pēc mācību priekšmetu satura, pēc klašu grupas, kurā strādā skolotāji, pēc līdzīgām problēmsituācijām utt. Mācību grupas iniciators sākotnēji var būt konsultants, vēlāk šo funkciju var pārņemt kāds cits skolotājs, jo grupas skolā var būt vairākas. Tās ir neformālas, dinamiskas, jo pēc problēmas atrisināšanas grupas sastāvs var mainīties.

Uzsākot konsultantu darbību skolās, vispirms notiek pedagoģisko vajadzību izpēte skolā. Tiek lietots interneta aptauju rīks EDURIO. Šo rīku izmanto ne tikai diagnostikai, bet arī atgriezeniskās saites ieguvei, lai varētu spriest par konsultantu darba produktivitāti.

Konsultants ir nevis kontrolētājs, bet pavadītājs, padomdevējs un atbalsts problēmas risināšanas gaitā. Galvenā darba forma ir stundu vērošana, tās transkribēšana vai stundas ierakstīšana, tūlītēja analīze, nākamā darbības soļa izvirzīšana un nākamās vērojamas stundas plānošana.

Sadarbības mācīšanās palīdz skolotājiem ne tikai uzlabot sava darba kvalitāti, bet skolēni iemācās izmantot sadarbību bez īpaši un speciāli organizēta mācīšanās procesa.

2. situācija: audzinošās mācības kā personības attīstības līdzeklis. Vairāk kā 25 gadus E. Blūms ir kādas Latvijas pamatskolas direktors un viens no ievērojamākiem pedagoģisko inovāciju pārzinātājiem un ieviesējiem Latvijā. Raksta apjoms ļauj analizēt tikai vienu no Blūma ieviestajām un realizētajām pedagoģiskās darbības inovācijām – audzinošās mācības kā personības attīstības līdzeklis. To mērķis ir veicināt personības pazīmju attīstību – savas darbības un sevis paša kā darbības subjekta apzināšanos, patstāvīgu darbību, kas attīsta brīvas izvēles prasmes un atbildības uzņemšanos. Lai to realizētu, skola ir precīzi un konkrēti definējusi noteikumus, vai, kā to sauc minētajā skolā – procedūras, kas tiek ievērotas ierodoties skolā, klasē, rīta lasīšanai, rīta aplim, darbu prezentēšanai, patstāvīgajam darbam, pastaigām, ēdienreizēm, drošības procedūras u.c. Noteikumus un procedūras var uzskatīt par mācību darbības līdzekļiem, tāpat kā noteiktu mācību darbības organizāciju: sākot no pirmās klases mācību diena sākas ar rīta apli, kurā katrs izstāsta par savu noskaņojumu, tad saņem un vienojas par nedēļas plānu. To katrs bērns saņem kā individuālu kartīti, kurā ir nedēļā izpildāmie uzdevumi un veids, kā to izdarīt – tāpat ir saprotams mērķis un piedāvāti līdzekļi. Skolēns var izvēlēties darbību secību un daudzumu, savukārt nedēļas beigās saņem novērtējumu. Mācību vide ir organizēta tā, lai mēbeļu izvietojums atbilstu mācību darbības mērķim un saturam – solus un galdus var pārvietot aplī, grupās vai piemērot individuālam vai frontālam darbam. Klasē

brīvi pieejami visi mācību materiāli – spēles, paškontroles uzdevumi, darba lapas, kā arī ir izveidota noteikta kārtība, kādā skolēns saņem mācību uzdevumu, kādā veidā notiek vērtēšana un pašvērtēšana, kā rīkoties, ja uzdevums izpildīts ātrāk u.c.

Pirmais nosacījums audzinošām mācībām ir līdztiesīguma principa ievērošana. Tā kā procedūras ir pieņemtas kopīgi apspriežot skolotājiem, skolēniem un vecākiem, tad to izpilde nerada pretestību. Otrs nosacījums audzinošo mācību realizācijai ir skaidri definēts darbības mērķis, ko skolēni iemācās izvirzīt no pirmās klases, un trešais – motivācija. Zinot, ka motivācija ir emocionālas dabas, skolas un skolotāju ziņā ir radīt labvēlīgu un pozitīvu mācību vidi.

Blūma skolas viena no inovācijām Latvijā ir tā, ka skolēna personības attīstība ir izvirzīta kā skolas mērķis un mācības kļūst par audzināšanas līdzeklis. Iepazīt sevi, iemācīties izdarīt mācību mērķiem un uzdevumiem atbilstošās izvēles un prast atbildēt par savām izvēlēm ir kvalitatīvs ieguvums, ko skola var izmērīt arī ar kvantitatīviem rādītājiem, proti – kļūstot mācību sasniegumu ziņā par novada līderi.

Tātad, audzinošās mācības kā inovācija Latvijā ir ieviesta jau pēdējo desmit gadu laikā.

3. situācija: informācijas tehnoloģiju izmantošana patstāvības attīstībai. 2016. gadā izglītības programmas “Samsung Skola nākotnei” balvu ieguva kāda Latvijas Valsts ģimnāzija, kura tika atzīta par labākā izglītības pārmaiņu projekta, kas paredz iespēju skolēniem pašiem izvēlēties vietu, laiku un tempu mācību satura apguvei, autoru 15 komandu konkurencē. Skola ieguva Samsung tehnoloģijas 10000 eiro vērtībā, lai varētu realizēt paredzēto pārmaiņu projektu. Piedāvātais risinājums paredz jaunu pieeju mācībām, ļaujot skolēniem mācīties savā ritmā. Piemēram, kombinējot tradicionālo stundu apmeklējumu ar iespēju noskatīties tās video formātā, apspriest uzziņāto domubiedru grupās, kā arī apgūt mācību saturu individuāli sev piemērotā vietā, laikā un tempā.

Projektā piedalījās 9 skolotāji un 62 skolēni un pēc raksta autores intervijas ar skolas direktori noskaidrojās, ka lielākā daļa no projekta dalībniekiem atzina, ka mācību process kļuvis mūsdienīgāks, 50 % skolēnu uzskata, ka mācību laiku izmantojoši optimālāk, un ceturtaī daļai skolēnu uzlabojušies mācību sasniegumi.

Pārmaiņu projektu minētajā skolā plānots realizēt trīs mācību gadu laikā, iesaistot visus skolēnus un vismaz 75 % skolotāju. 2017./18. mācību gadā skolā vairāk notiek skolotāju mācīšanās, metodisko materiālus izstrāde un uzkrāšana, notiek digitālās bibliotēkas izveide, kā arī skola izvēlējās modernizēt latviešu valodas un literatūras kabinetu, kurā izvietota 75 collu digitāla skārienjutīga tāfele, 30 planšetdatori un divi skaļruņi.

Ja mācību materiālu digitalizācija un tehnoloģiju izmantošana palīdz skolēniem apgūt ne tikai mācību saturu, bet arī attīstīt patstāvību, uzlabot prasmes

izdarīt sev un savai personībai atbilstošas izvēles attiecībā uz mācīšanās laiku, formu un ātrumu, tad šādu tehnoloģiju ieviešanu skolā var uzskatīt par pedagoģiskās darbības inovāciju.

4. situācija: jaunu vērtību audzināšana kā pedagoģiskās darbības inovācija. Kopš 2010. gada Latvijā vērojama strauja privātskolu attīstība, kas vispirms bija saistīta ar nepietiekamu vietu skaitu bērnudārzos ne tikai Rīgā, bet visā Latvijā. Piemēram, 2012. gadā Rīgā bērnu skaits rindā uz vietu bērnudārzu Rīgā bija 3499, kas ir 8 % no visiem Rīgā deklarētajiem bērniem vecumā no 0 līdz 6 gadiem. Vislielākais bērnu skaits procentuāli bez vietas bērnudārzā minētajā gadā bija Ādažu novadā – 42 % no novadā deklarētajiem bērniem līdz sešu gadu vecumam. (Vides Aizsardzības un Reģionālās attīstības ministrijas dati Demogrāfisko lietu padomes darba grupas locekļiem, 2012). Vecāku biedrību dibinātās privātskolas sāka attīstīties reizē ar privāto bērnudārzu uzplaukumu, jo, ja bērnam pēc bērnudārza, kurā grupiņā ir nevis 20, bet no pieciem līdz desmit bērniem, jāuzsāk skolas gaitas visparastākajā skolā, kurā nav ne individuālās pieejas, ne skolas un vecāku cieša sadarbība un vienā klasē mācās 20-25 skolēni, var radīt pedagoģiska un psiholoģiska rakstura grūtības. Tas arī, visticamāk, bija galvenais cēlonis vecāku dibināto skolu attīstībai – bija vecāki, kuri vēlējās, lai tā attieksme un attiecības, kas bija raksturīgas mazajiem privātajiem bērnudārziem, turpinātos arī skolā.

Ne visas vecāku dibinātās skolas izturēja grūtības, ar kurām saskaras jebkurš jauns projekts, bet pa visu Latviju – Tukumā, Drustos, Cēsīs, Rīgā, darbojas skolas, kuras pārstāv vērtības, atšķirīgas no citām skolām. Šīs vērtības atbilst gadsimta sākumā definētajai vērtību maiņai: “panākumu individuāls vērtējums”, “robežu nojaukšana lomu ierobežojumiem”, “ticība cilvēkpotenciālam”. Tā kā vērtību maiņa ne cilvēkā individuāli, ne sabiedrībā kopumā nenotiek viena vai dažu gadu laikā, bet prasa ilgu, mērķtiecīgu un konsekventu pedagoģisko darbību, tad izdarīt secinājumus par šīs inovācijas rezultātiem, pagaidām nav iespējams.

Secinājumi **Conclusions**

Inovācijas pedagoģiskajā darbībā vispirms ir vērtību maiņa un tās mērāmas kā ieviesti jauni produkti: pedagoģiskā sadarbība dzīvajā attiecību trīsstūrī “skolotājs – skolēns – vecāki”, mācību saturs, programmas, metodes, paņēmienus, kas, ieviestas pedagoģiskajā praksē, iegūst sociokulturālās mācīšanās saturu. Tāpat par inovācijām pedagoģiskajā darbībā ir uzskatāmas audzinošās mācības un tādi pedagoģiskie līdzekļi, kas attīsta personības pamatpazīmes – sevis apzināšanos, prasmi brīvi izvēlēties un atbildību par savām izvēlēm.

Pārmaiņas pasaulē notiek ātrāk, nekā reformas izglītības sistēma. Tāpēc no 2016. gada 17. oktobra līdz 2021. gada 16. oktobrim Latvijas Valsts Izglītības

satura centra realizētais projekts Nr. 8.3.1.1./16/I/002 “Kompetenču pieeja mācību saturā” ar mērķi nodrošināt vispārējās izglītības satura izstrādi, lai nostiprinātu tādu pieeju mācīšanai, kuras rezultātā skolēni attīstītu dzīvei 21. gadsimtā svarīgas kompetences, ir nokavējis apmēram par desmit gadiem. Teorijas aprobācija un nonākšana līdz reālai inovācijai prasa laiku, tomēr inovācijas jau notiek un projekta autoriem nav jāizdomā ne teorijas, ne labās prakses piemēri – tie Latvijā jau eksistē.

Situāciju analīzes rezultātā tika konstatētas vairākas Latvijā jau eksistējošas pedagoģiskās darbības inovācijas: sadarbības mērķtiecīga organizācija, kuras organizācijas līdzeklis ir konsultantu institūcijas izveide un tās darbības līdzekļi – stundu vērošana, analīze un sadarbības pieredzes nodošana un skolotāju savstarpējās mācīšanās komandu izveide. Audzinošās mācības kā personības attīstības līdzeklis ir jau vairāk kā desmit gadu garumā nostiprināta mācību sistēma, kuras mērķis ir nevis augsti mācību sasniegumi, bet personības attīstība – prasme izvēlēties, patstāvīgi darboties un atbildēt par sava darba rezultātu. Audzinošo mācību rezultātā ne tikai attīstās personība, bet paaugstinās arī mācību sasniegumi. Savukārt, tehnoloģiju ieviešana pedagoģiskajā darbībā, ja tā nav pašmērķis, bet gan kā personības attīstības līdzeklis, arī kļūst par inovāciju, ja tehnoloģiju ieviešana ir pakāpeniska, plānveidīga un seko noteiktam mērķim un rakstā analizētajā piemērā tehnoloģijas kalpo skolēnu patstāvības attīstībai. Pēdējās rakstā aprakstītās situācijas analīzes rezultātā var secināt, ka vērtību mērķtiecīga maiņa ir ilgs, sarežģīts, bet Latvijas izglītības sistēmai nozīmīgs process.

Summary

The article analyses innovations of the pedagogical activity that require to demonstrate attitude towards the pupil as a collaboration partner, to change the understanding that “school prepares for life” for the understanding that “school is life”, which also includes the possibility to develop competence based learning, the need to develop educational activities and other pedagogical innovations. After analysing theoretical literature, it can be concluded that in Latvia it is very difficult to introduce innovations aimed at promoting the development of a personality. The analysis of documents shows that the changes proposed by the state administration offer innovations that are already being implemented by education institutions and are no longer new in the education system in Latvia. As a result of the case study analysis, it was stated that in schools of Latvia cooperation is used as innovation, educational training as a personality development tool, creation of new values as innovation and the systematic use of information technologies for the development of a personality.

Literatūra References

Brigmane, B. (2012). *Pieaugušo pašpieredzes veidošanās mācīšanās procesā. Promocijas darbs doktora grāda iegūšanai pedagoģijas zinātnē*, Rīga: RPIVA

Izglītība mūsdienīgai lietpratībai: mācību satura un pieejas apraksts, projekts Nr.8.3.1.1./16/I/002 "Kompetenču pieeja mācību saturā" (2016). Pieejams https://domaundari.lv/cepure/Macibu_satura_un_pieejas_apraksts.pdf

Karpova, Ā. (1998). *Personība. Teorijas un to radītāji*. Rīga: Zvaigzne ABC.

Kokare, M. (2011). *Mācīšanās organizācijā kā pedagoģiskā procesa perspektīva. Promocijas darbs pedagoģijas zinātņu doktora grāda iegūšanai*. Pieejams https://dspace.lu.lv/dspace/bitstream/handle/7/4664/20167Maija_Kokare_2011.pdf?sequence=1

Roth, G. (2011). *Bildung braucht Persönlichkeit*. Wie Lernen gelingt. Stuttgart: J. G. Cotta'sche Buchhandlung Nachfolger GmbH

Špona, A., & Čamane, I. (2009). *Audzināšana. Pašaudzināšana*. Rīga: Raka

Tiļļa, I. (2005). *Sociokultūras mācīšanās organizācijas sistēma*. Rīga: Raka

VARAM dati Demogrāfisko lietu padomes darba grupas locekļiem. Pieejams http://www.lm.gov.lv/upload/sabiedribas_lidzdaliba/demografisko_lietu/lpsves_020412_1pielikums_bernudarzi.pdf.